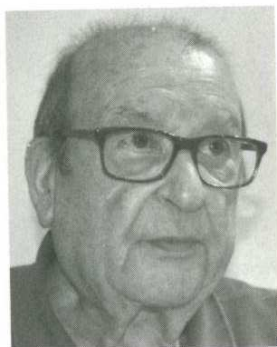

En Generós de la Malavella

Generós Ciurana

En Generós Ciurana Mas va néixer el 9 d'octubre de 1932, en una de les dues primeres cases que es van construir a l'actual Rambla Recolons de Caldes de Malavella. El seu avi, Josep Ciurana Boadas, i el seu pare, Faust Ciurana Valls, ja eren fills d'aquesta casa, que havia estat un mas quan el besavi, Josep Ciurana Bigues, que era de Franciac, el va aixecar enmig de camps i d'una riera que hi passava. La seva mare, Carme Mas Pera, era filla de Sant Iscle de Vallalta (Maresme). El 19 d'octubre de 1958 en Generós es va casar amb la Maria Xirgo Morell (Caldes, 28-12-1934), amb qui ha tingut tres fills: Mateu, Marcel i Marc. Ha viscut tota la seva vida a la casa pairal de naixement i ha treballat més de cinquanta anys a l'empresa Aigua Malavella. A temps parcial també ha fet de carter, ajudant la Maria, d'escolà i de barber.

Quan en Generós Ciurana comença a evocar el que ha estat la seva vida, ha de parlar forçosament de la seva àvia. Explica que un seu besavi va baixar de can Valls, a sota del Montigalar de Montnegre, i es va instal·lar a Vilabella d'Esclet. Va tenir tres fills: l'Emília, l'Emili i en Vicenç. «La meua àvia –diu ell–, que era l'Emília Valls Ribas, ja va néixer a Virabella, que era la casa pairal d'Esclet i ells, els Valls, eren com uns senyors feudals. M'explicava que de petita havien tingut criats i carros i cavalleries. Era senyora, diguem, llegia el diari cada dia, feia puntes... Hi vaig tenir una relació estreta, que m'ha influenciat molt. M'explicava moltes coses. Em deia que venia d'una casa molt rica, que hi havia vist dos cossis plens d'escuts d'or, i que va quedar pobra com una geneta. Es veu que durant la guerra carlina el besavi va ser víctima d'un complot polític, amb un afer de faldilles, amb una francesa pel mig, i se'ls hi van quedar tot. I perquè no els matessin van haver d'anar a viure a Llagostera. L'àvia tenia molta curiositat, i caràcter, li agradava viatjar i controlar la gent que passava pel carrer. A vegades et deia: 'Com vas de cèntims? Ja te'ls guardaré jo'. Va morir el 1955, als 83 anys.»

Tot això i molt més ens ho ha explicat ell a casa seva, l'endemà d'haver fet, també, 83 anys. Té una memòria prodigiosa i descriu els seus records sense interrupcions. De tant en tant fa una pausa, com si esperés tenir la imatge més precisa d'una cosa viscuda. De cop, s'entusiasma quan recorda alguna anècdota divertida. Darrere les seves ulleres, uns ulls petits i afinats, molt vius, se li tanquen encara més quan li esclata el riure. A la trobada, hi apareix de tant en tant, la Maria, la seva dona, riallera i jovial, de tracte proper, confiat, i plena d'energia. Ens porta ratafia elaborada per ella, que en Generós s'encarrega d'elogiar. I, abans de tornar a la cuina, ens demana que brindem per l'aniversari del seu marit i per tots plegats.

El 18 de juliol de 1936 és el primer record de la vida d'en Generós. Tenia 4 anys. «L'àvia

–explica– estava asseguda en un banc de davant de la casa i jo jugava a terra amb sorra. Un home va començar a cridar: 'Mília, Mília, ara sí que ja els tenim, ha començat la revolució'. L'àvia em va agafar i em va dir: 'Nem, nem...', i em va portar cap a dins. Les guerres marquen molt, jo vaig passar molts anys que tenia molta por». Com la por que va passar un dia anant a peu a Llagostera a buscar queviures a la botiga d'uns familiars. «Quan vam ser a can Galzeran, van passar uns avions que volaven baix i disparaven amb metralleta. El meu pare em va agafar i em va fotre a terra a la cuneta. I, sentint-ho molt, em vaig cagar i pixar a sobre.»

Però després de la guerra, aquell nen es va anar fent gran. Al costat de l'àvia i dels pares i germanes: la Lurdes i la Núria; a les escoles, amb els mestres Falgueres, Font, Vidal i Farrerós. «A més a més –diu–, des dels 7 anys vaig fer d'escolà. He ajudat a dir missa a bisbes i cardenals». I, aviat, va venir la feina més important de la seva vida. «El 22 de febrer de 1946 –recorda– vaig posar la meua primera etiqueta a una ampolla de la Malavella. Hi vaig treballar 50 anys. Vaig començar d'aprenent, però van haver de fer una *matrafa* perquè no tenia l'edat; van fer constar que havia nascut el 1930. Ho van *arredlar* perquè pogués treballar de nit i anar a l'escola a les tardes. Cobrava 12 pessetes cada dia. Quan vaig tenir 18 anys ja era el segon encarregat i quan vaig tornar de la mili, el primer. Al final era cap de planta». De mili, però, en va fer poca. Va ser destinat a Mataró i va saber jugar les cartes dels seus dos oficis menors: a la caserna feia de barber, feina que havia après als 12 anys, i d'escolà. I és que ja des de ben petit aquest home ha tingut el do d'aprofitar les oportunitats que la vida li ha anat oferint. Així, com que el capellà castrense només el necessitava durant els caps de setmana, el diumenge al vespre tornava cap a casa a festejar amb la Maria, i durant la setmana anava a treballar a la Malavella.

«De barber –comenta–, en vaig fer fins després de casat». Aquí intervé la Maria, que ha tornat de la cuina. «Els dissabtes –diu ella– en Generós plegava a les 10 del vespre de la Malavella. L'endemà s'aixecava a les 7 i se n'anava a la barberia. Arribava a les 3 i feia migdiada perquè no s'aguantava. O sigui que, als nens, al final no els coneixeria! I un dia li vaig dir: 'Mira, Generós, m'ho he rumiat molt bé, que tu el diumenge a la tarda el tens lliure, i com que a ca la Manuela busquen un cambrer hi podries anar'». En Generós, l'home d'aprofitar les oportunitats, va captar el missatge. «Se'm va obrir la finestra –diu ell– i em vaig dir: 'Al tanto! S'ha acabat fer tantes hores i fer de barber'». «Llavors ja va ser una altra cosa –diu ella– tenir el diumenge lliure: sempre sortíem. Ja fa 65 anys que estem junts, perquè vam començar a festejar que ell tenia 18 anys i jo 16, i mai no ens hem separat per res.»

La Maria va fer de carter de Caldes entre els anys 1970 i 2000. Va ser la primera dona carter de l'Estat, perquè just fins aquell primer any només en podien ser els homes. «Teníem l'oficina en aquesta mateixa habitació i ens vam fer tot el mobiliari nosaltres mateixos –explica–. Vaig haver d'aprendre a conduir. Tenia un poble que me l'estimava tant... No hi havia ni bústies i a moltes cartes només hi posava el nom de la casa, però com que sabia tothom d'allà on t'era...»

Quan ja anem acabant la xerrada, en Generós ens confessa que té tres grans aficions. «La primera –diu– és fer una migdiada cada dia; la segona, la lectura, que em ve de l'àvia. I la tercera –fa una pausa i ens mira amb timidesa abans de deixar-ho anar–, la tercera afició és que m'agrada molt menjar». «I cuinar li encanta –intervé la Maria amb satisfacció–. I va a comprar i tot, i la cuina la neteja ell». «Ara, el dia que s'ha de fer un bon arròs o un ànec amb *salsafins* o un bon rostit..., els fa ella, eh!» –remata ell rient.

Ell es va jubilar el 1995. Però no del tot, perquè encara es va estar quatre anys més ajudant la Maria fins que també es

va retirar. Llavors, tots dos es van responsabilitzar del casal dels avis de Caldes durant deu anys. «Si tornés a néixer, tornaria a treballar a l'aiga i em tornaria a casar amb la mateixa dona...», afirma amb seguretat. I, quan li plantejem la possibilitat que la seva vida hauria pogut anar diferent si Vilabella no hagués decantat com ho va fer, afirma rotundament: «Poder sí, però poder llavors no hauria sigut tan feliç.»

Sí. Potser llavors l'àvia Emília no hauria estat tanta estona amb ell ni li hagués explicat tantes històries. Potser tampoc en Generós i la Maria no s'haurien conegut i la fortuna més important de totes, l'oportunitat de tots dos, els hauria estat esquivada. «Hem tingut molta sort –diu la Maria, ja sortint cap al carrer–. Ens hem avingut molt, i si un dia ens hem enfadat un moment, ho hem parlat: 'Tu, què passa?', ens hem dit. Però nosaltres, de morros, ell t'ho pot dir: mai!»

QUAN VAM SER A CAN GALZERAN, VAN PASSAR UNS AVIONS QUE VOLAVEN BAIX I DISPARAVEN AMB METRALLETA. EL MEU PARE EM VA AGAFAR I EM VA FOTRE A TERRA, A LA CUNETA

”

